

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četrt leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

~ V Ljubljani v sredo 4. septembra 1867. ~

Gospodarske stvari.

Beseda o zavarovanji zoper ogenj.

Kako bi se dala znižati zavarovalna letnina?

Da so zavarovalnice bodi-si zoper ogenj bodi-si zoper točo ali živinsko kugo velika dobrota, to še dokazovati, zdi se nam nepotrebno; saj je tega že prepričan vsak bralec „Novic“, če ne iz lastne, gotovo pa iz tuje skušnje. Kako pa je to, da v dopisih, ki nam tako pogostoma dohajajo o požarih, vendar tolikokrat beremo: „nobeden, eden, dva, le trije so bili zavarovani in še ti za male zneske?“ Od kod tedaj ta žalostna prikazen, da se naši kmetje sploh ne poprimejo zavarovalnic? Temu sta glavna vzroka dva. Prvi vzrok je tista vnemarnost, vsled ktere naš kmet tako rad ostaja pri starem kopitu, po katerem se je ravnal njegov praded; ta ni bil zavarovan, zato se tudi vnuk ne zavaruje. Drugi vzrok pa je silna revščina, ki tare kmeta tako, da komaj odpravlja mnogovrstne in velike davke, ne da bi si z zavarovanjem še sam naložil kterege. Da bi nevednost o dobroti, ki nesrečnemu pogorelcu dohaja iz zavarovalnic, bil tretji splošni glavni vzrok, tega ne verjamemo, da-si tudi ne tajimo, da se sèm ter tje nahaja. Kdor nam nakaže pot, po kateri bi se dala odstraniti prva dva vzroka, ta je gotovo velik dobrotnik naših kmetiških seljakov.

Prvemu vzroku bi se dalo v okom priti s tem, da oni, ki imajo upljiv do naših ljudi, in to so zlasti duhovni pastirji, učitelji in županje, pri vsaki ugodni priliki posestnike budé in vnemajo za dobrodelne zavarovalnice in da nje, ki so že zavarovani, sploh očitno opominjajo, o pravem času plačati letne doneske. Da so taki opomini potrebni, kaže nam žalostna skušnja; kajti kolikrat smo že brali, da ta in ta pogorelec ne dobí odškodovanja zato, ker je pozabil letnino plačati o pravem času. S tem vnemanjem in opominjanjem bode se pregnala tudi nevednost, ki še tiči sèm ter tje.

Temu vzroku bi se s tem res dalo v okom priti, toda v drugem tiči pravo jedro. Naši kmetje pri tolikih davkih ne zmorejo letnega plačila; odstranite revščino, potem neha tudi tista vnemarnost, vsled ktere marsikteri čez noč pride na beraško palico. Tako nam utegne ta ali uni ugovarjati. — Revščini konec storiti, to presega človeško zmožnost. Kdor bi znal storiti to, ta zná več, ko hruške peč. Revščina je bila in bode na svetu. Al ubozega kmeta rešiti beraške palice, ki mu jo v roke dá požar, to vendar ni nemogoče. — Naznanite nam to sredstvo, hočemo se ga poprijeti! — tako se bode morda oglasil ta, oglasil uni. — No, tù imate gotovo sredstvo, in to je: vpeljimo zavarovanje po občinah, to je, soseska naj zavaruje pohištva

vseh svojih občancev. Po takem občinskem zavarovanji znižala bi se letnina tako, da jo bo zmogel vsak tudi najrevniši kmetič.

Da bi se letnina jako znižala že s tem, ako bi se zavarovali vsi posestniki, to je očitno. Toda še nižja bo letnina, ako se vpelje zavarovanje po občinah. — Zavarovalnice že same skrbé, da si kar je mogoče, z nizko letnino pridobivajo čedalje več zavarovalcev. To skrb jim naklada lastni dobiček. Prav zarad tega so po vseh mestih in večih trgih stalni opravniki skoro vseh zavarovalnic; prav zarad tega od časa do časa po vseh deželah pošiljajo še posebno ljudi, ki posestnike vabijo k pristopu v njihove zavarovalnice ter sprejemajo zavarovanje.

Znano pa je, da zavarovalnice dobro plačujejo svoje opravnike za njihov trud, prepuščajo jim po 10, 12½ in celó 15 odstotkov od zavarovalnih zneskov.

Dalje tudi vemo, da vse zavarovalnice rajši sprejemajo velike skupine, na pr. grajščine, fabrike itd., nego majhne; in to zato, ker jim velike dajo manj dela in truda. Zarad tega jim znižujejo letnino.

Pri zavarovanji po občinah bi se lahko letnina za 10 do 15 odstotkov znižala malim posestnikom, ker ne bi potrebovali opravnika, kajti občina bi neposrednje občevala z zavarovalnico; znižana letnina bi se gotovo tudi privolila občinam; in vrh tega bi odpadla vpisnina, ktera najmanj znaša 50 kr., pri velikih zneskih pa več goldinarjev. Že to bi bila zdatna podpora malim posestnikom.

Nič manjša korist pa se kaže od druge strani. Pri zavarovanji po občinah bi letnino od vseh poslopij odrahtoval župan iz občinske blagajnice; tej bi ali po malem ali o ugodnem času, na pr. po dovršeni mlatvi ali trgatvi, vsak posestnik povrnil svoj delež. Ali ne bi tudi to bila velika podpora ubogemu kmetiču? Vrh tega pa se ne bi bilo bati, da bi kdo pozabil plačati o pravem času.

Da bi zavarovalnice z veseljem sprejemale taka zavarovanja, o tem ni dvoma; gotovo pa je tudi, da bi tako znižano letnino po tako zljajšani poti zmogel vsak posestnik.

Zavarovanje po občinah dalo bi se vpeljati ne le zoper ogenj, ampak tudi zoper točo in živinsko kugo.

Naj ta nasvet, ki ga daje praški „Wochenblatt der Land-, Forst- und Hauswirtschaft“, prav resno prevdarjajo vsi, kateri imajo blago srce za ubornega kmetiča.

—r.

Gospodarske skušnje.

* Sesečan osat dobra piča. — Osat, ki tako rad po sili raste in kmetovalcu nadlego in škodo dela na njivah, lahko porabiš za klajo. Otroci ti ga igraje